

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 s.

HIRDETÉSEK:

Éveshirdetés per sor egy évre 70 ft.
Hirdetés következőjéig 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, december 28.

Karácsonyi csend a harctereken.

Budapest, december 27. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

Az olaszok tüzérségi tevékenysége a déltiroli arcvonal ellen tegnap ismét élénkebb volt. Annál az ütközetnél, amely az Etsen völgyét keletről övező magaslatokon Roveretótól délre folyt le, az ellenség kétfélszáz emberrel veszített holtakban és sebesültekben. Az Isonzó arcvonalon szórványos ágyuharc.

Délkeleti hadszíntér:

Lényeges esemény nem volt. Bjelopoljéba eddig ötezernégyszáz kézfegyvert szállítottunk be. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Aknarobbantások a francia földön.

Berlin, december 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Neuville-től északra állásaink előtt a franciák robbantottak. A robbantási tölcseért megszálltuk. A Combers magaslaton egy ellenséges robbantás csak csekély kárt okozott. Egyébként jelentős esemény nem volt.

Keleti és Balkán hadszíntér.

Semmi ujság. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megkezdődtek a harcok Egyiptomban.

Konstantinápoly. A főhadiszállás jelenti december 26-ról.

A szenussziak sejkjének harcosai több oszlopban sikerrel folytatták az angolok elleni támadásaikat. Egyiptomban Siva vidékét az angolok teljesen kiűritették. A tengerpart hosszában előnyomuló osztagok Matruh községét 240 kilométernyire keletre Solumtól megtámadták. A harc folyamán Matruh parancsnoka és 300 angol katona elesett. Az ellenség megmaradt csapatai keleti irányban menekülnek.

A muzulmán harcosok Solumban és Matruhban két tábori ágyút, nagymennyiségű tüzérségi municiót és 10

gépkocsit zsákmányoltak az angoloktól, közülük 3 páncéloskocsit és nagymennyiségű egyéb hadiszert.

Dardanella-trónt: A december 25-re virradó éjjel tüzérségünk távozásra kényszerített egy torpedónaszádót, amely az ariburnui kikötőhelyet bombázta. Szedilbahrnál az ellenség meglehetősen sok bombát és torpedót röpített. Tüzérségünk az ellenség néhány bombavető állását elpusztította és az ellenséges lövészárkok első és második sorában jelentékeny kárt okozott. Tüzérségünk négyszer eltalált egy ellenséges cirkálót, amely Elositejét és környékét ismételtén bombázta. A tengerszorosnál felállított ütegeink sikeresen bombázták a szedilbahri kikötőhelyeket és a Morto-öbölben levő gyülekező helyet, továbbá az ellenség lövészárkait, a Keravisz-patak közelében egy tartalék-osztagot. Eszki-Misarlíktól nyugatra

és egy taracküteget. A tüzelés jelentékeny károkat okozott, a Moro-öbölben több páncélos csónakot elsüllyesztettünk.

December 25-én egyik hidroplánunk sikeres felderítő utat tett Tenedos felett. Hevre szigeten, valamint az ellenség Szedil-Bahr állásai felett, Szedil-Bahrtól délre a hidroplán egyik bombája egy ellenséges torpedónaszádót ért.

A többi fronton nincs jelentős esemény.

Megcáfolt miniszterválság

(Roman lap fantasztikus kombináció.)

Az Aradi Közlöny tudósítóiától.

Arad, december 27

A Libertatea című bukaresti ujság állítólagos budapesti forrásból azt a hírt közölte egyik utolsó számában, hogy Tisza István gróf miniszterelnök tanácskozást folytatott Andrássy Gyula gróffal és Apponyi Albert gróffal, miképpen volna lehetséges, hogy az ellenzék mindenben hozzájáruljon a kormány terveihez és megállapodtak abban, hogy a kormány az ellenzék öt vezérének helyet biztosít a kabinetben.

Ez az öt ellenzéki vezér: Károlyi Mihály gróf, Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf és Justh Gyula. Köztudomású azonban, hogy Justh Gyula nem vállalkozik a miniszterségre, amióta visszaszadta az uralkodótól kapott kitüntetések és címek, így Justh Gyula helyét minden valószínűség szerint vagy Wekerle Sándor, vagy Batthyány Tivadar gróf foglalja el.

Következésképpen kilép a kabinetből Teleszky János pénzügyminiszter, Janotovich Béla kultuszminiszter és Rosner Ervin báró királyi személye-körűl miniszter és három új tárcanélküli miniszteriumot alakítanak, kettőt az ellenzék és egyet a kormánypárt számára. Apponyi Albert gróf vagy kultuszminiszter lesz, vagy pedig a király személye-körűl miniszterségre vállalkozik.

Eddig tart a bukaresti lap cikke. Ma azután egy tóvárosi lapban jelent meg közlemény arról, Teleszky pénzügyminiszter a Pénzügyi Központ kérdése miatt lemond és utódja Papp Elek államtitkár lesz.

A miniszteri tárcák gazdacoseréjéről szóló híreket annyira terjesztették, hogy — mint Budapestről jelentik — a télihivatalos Budapesti Tudósító délután rövid kommunikét adott ki, amely szerint mindazok a kombinációk, amelyeket a Tisza kabinetben történő személyváltozásokról terjesztenek, teljesen alaptalanok.

Sélrevezetik Aradot.

(Nem szabad emelni a cukor árát. — A cukorhiány okai. — Egy különös levél.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 27.

Többször megemlékeztünk már arról, hogy az ország különböző részein, így Aradon is nagymértvű cukorhiány észlelhető. Különösen a városi lakosság küzd a cukorhiánnyal, mert a falvakban inkább kap a parasztság ebből a fontos élelmiszerből. A főszolgabírók kérelme alapján a gyárak nagy hajlandóságot mutatnak arra, hogy a falu népét cukorral lássák el, míg a város hiába esdekel egyes hatalmas gyáraknak egy kis cukorért.

Arad hatósága tudvalevőleg szintén lépéseket tett a cukorkartell bankjában, a Magyar Általános Hitelbanknál, hogy a közeli mezőgazdasági területek is kaphassanak néhány vasgőz cukrot. A kereskedőknek már alig válaszol a Hitelbank, pedig előre beküldik a süvös ezreket az árért. Aradnak legalább válaszol a bank, Arad vezetőségét legalább feleletre méltatja a hatalmas kartell bankárja. Izaz ugyan, hogy a válaszában nincs köszönet. A levélben többek között ezt írta:

"Tőlünk telhetőleg igyekeznünk fogunk számolni, mert a megrendelt három vagon cukrot, a szat talán még a napokban megkapja, de ha ez nem sikerülne, úgy január első napjaiban okvetlenül továbbíthatjuk a szállítást. Meg kell említenünk, hogy az esztendő métermázsánként fél koronával többet fogunk számolni, mert a nagyméltóságú miniszter úr kihozkította rendeletében úgy intézkedett, hogy a cukor ára 1916. év január elsején 50 fillérrel emelkedjék."

Azt hisszük, hogy ez a levél nem egyéb minisztifikációról. Nem képzeltük másképpen, minthogy valaki visszaért a Hitelbank révén és a bank tudtán kívül küldte le hozzánk ezt a levelet. Ebben a levélben ugyanis a kartellbankjának nevével írták az valaki valótlan dolgot állít. A levél ugyanis olyan miniszteri rendeletre hivatkozik, amely már régen hatályát veszítette. Emelkezetes, hogy szeptember elsején miniszteri rendelet jelent meg, amely megállapította a cukor maximális árát emelkedő irányzattal. E rendelet szerint ugyanis a cukor métermázsája január 1-én és március elsején 50—50 fillérrel drágább lett volna. A rendelet azonban annyira igazságtalannak és részben kivihetetlennek látszott, hogy a kormány négy hét múlva újabb rendeletet adott ki, amelyben az egész országra nézve megállapította a cukor maximális alapárát, a ehhez vidékenként csak fuvardíjat kellett hozzászámítani. Ez a maximális ár van érvényben most Aradon és az egész országban. Ez a rendelet aztin egészen világosan hatályon kívül helyezte az előbbi miniszteri rendelkezést, amely a cukor árát január 1-én és március elsején 50—50 fillérrel emelte. Az országos maximális ár életbe léptető miniszteri intézkedés óta nem jelent meg új rendelet és nem is valószínű, hogy ki fogunk hozni új rendeletet, mert azzal, ami ma érvényben van, meg lehetnek elégedve a gyárosok, a kereskedők és a fogyasztók is.

Ha tehát a Hitelbank esetleg föl akarja emelni a cukor árát, úgy a város jelentse fel a hatóságnál maximális ár túllépése miatt. A cukor körül azonban tényleg komoly zavarok mutatkoznak, mert az idén bízhatóan silány volt a cukorrépa termés, úgy minőség, mint mennyiség dolgában és a gyárosok azért nem

tudják kielégíteni a keresletet, mert nincs nyers anyaguk. A produkció egy részét még most is át kell engedni Svájcban és Romániának, ami persze apasztja a magyar közönség rendelkezésére álló anyagot. Mint jellemző esetet említettük meg, hogy egyik legnagyobb aradi kereskedő cég a rendes, békeidőbeli mennyiségnek csak egy nyolcad részét kapja a Hitelbanktól a háború alatt.

Az indus zsoldosok.

(Anglia színes harcosai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, december 27.

A New Yorkban megjelenő szociálista New-Review folyóirat legutóbbi számában a radikális indus-néret egyik tagja hosszabb cikket írt az indiai állatokról. A cikk lezáróképebb része az, amely az indus katonák sorsát emlegetett bátorságának indító okával foglalkozik.

Az indus katonák: a gurukák, síkhek és nathanok — mondja a cikkben — a színes harcosok legértékesebb zsoldosok. Egészen fiatal korukban besorozzák őket, folytonosan fegyverrel alatt vannak a tüköletes harcok énekévé válnak. A kórákokkal lehetne őket összehasonlítani. Lelelkesmeretük hadi késükben van. Rövid idővel azelőtt gondolkodás nélkül löttek volna fölébbvalóik parancsára saját szülőik és testvéreik közé. Csak legutóbban kezdenek ezek a zsoldosok is hazájuk iránt valami szeretetet érezni. 1907-ben a pandzsáb katonák a lázadás árán voltak. Közvetlenül a háború kitörése előtt is szívesen volt a helyzet a szinte veszélyesnek látszott. A kormány akkor azt eszelekedte, amit egy okos kormány sem tett volna meg: a veszélyes katonákat Európába küldte és a katonák havi zsoldját kilenc rupiáról tízezerre emelte fel.

A kormánynak segítségére jöttek Franciaország és Anglia asszonyai is, akik — mint a cikk írja megierzi — a katonákat mosolygással, kézszorításukkal, virágokkal és csókokkal örvendeztetik meg. Emellett minden bennszült eszűd egy eszmé bennszült tábori lelkesést kapott, indusokat és mohamedánokat, akiknek egyrészt az volt a feladatuk, hogy a mohamedán paradicsomról szónokoljanak, másrészt, hogy a németek kegyetlenkedéseiről tálljanak ki borzalmas történeteket. Elgondolható, hogy ezen a téren mit művelt a keleti fantázia. Ez a főmagyarázata annak a kétségbeesett ellenállásnak, amit az indus katonák a harcban tanúsítanak. Midőn egy ízben a neuvechappelei csata után elfogott indus katonákat megkérdezték, miért támadnak oly öröngve, a következőképen válaszoltak.

— Mit lehetnének mást, védtelenek vagyunk! Láthatják, hogy mindig az első vonalba állítanak be bennünket, egyszerűen az ellenséges lövészárkokhoz húszolnak. Ha kissé babozni látszunk, hátulról lönek le bennünket. S amellett azt mondják, ha a németeknek megadjuk magunkat, azok halálra kínoznak bennünket.

Az indus katona a fronton egyáltalán nincs valami vidám hangulatban, igazságtalanságról és kemény bánásmódról panaszkodik. Azt mondják, hogy a kormány megszegte a szavát, mivel közülük azokat, akik megsebesülnek, nem szállítja vissza Indiába, hanem alig gyógyulnak meg, máris visszaküldi a harcra. S hogy semmiképen se térhessenek vissza, azt úgy éri el, hogy visszatartja zsoldjukat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Egy főhadnagyné az esküdtsek előtt. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad esküdt-bírósság érdekes bűnügyet fog tárgyalni legközelebb. A vádlott Preisz Károlyné, egy honvéd főhadnagy özvegye, aki ismert tagja volt a nagyvárad társaságoknak. Két esztendővel ezelőtt egy éjszaka a hadapródtelek tiszti pavillonjában Preiszné leigatva klabált segítségért. Mire a szomszédban lakó tisztek a lakásba értek, a főhadnagyné eszméletlenül feküdt az előszobában, kezében revolverrel, bent az ebédlőben pedig vértócsa közepette találták Preisz főhadnagyot. Kiderült, hogy a főhadnagyné öngyilkos akart lenni a amikor férje meg akarta ebben akadályozni, a revolver dulakodás közben elcsúszott és halálra sebezte a főhadnagyot. A nyomozás során aztán sok terhető körülmény merült fel Preiszné ellen. Az uriaszonyt éppen férje temetésének idején hallgatta ki a vizsgálóbíró és előzetes letartóztatásba helyezte, a vádtaács azonban harmadnap elengedte. Azóta közel két éven át folyt a vizsgálát Preiszné ellen. Az izgalmas és szomorú tragédia még mag is tele van rejtélyvel. A nagyvárad törvényszék vádtaácsa most szándékos emberölés büntette miatt emel vádat a főhadnagyné ellen.

§ Kuriai Hélet romlott liszt ügyében. Budapestről jelentik: A Kuria elvi jelentőségű döntést hozott a romlott liszt dolgában. Egy kaposvári pékmester az egyik fővárosi malomból ötven szék lisztet kapott, abból kenyeret sütött, de amikor a kenyeret forgalomba hozta, a legtöbb vevő visszahozta, mert a kenyér teljesen élvezhetetlen volt. A pékmester szakértővel vizsgálattatta meg a lisztet a megállapították, hogy a malom romlott anyagot kevert a lisztbe. Erre a pékmester az egész liszt szállítvány árát beperelte a malmot, de az első bíróságoknál nem nyerte meg a pert. A Kuria most megváltottatta az előbbi ítéleteket a elmarasztalta a malmot, annak ellenére, hogy a pékmester a liszt átvételkor nem kifogásolta annak minőségét. A Kuria Helye szerint a pékmester nagy felelőssége miatt csak hosszabb idő múlva kezdte meg a sütést a malom lisztéből, amelyről megállapítható, hogy már a szállítás alkalmával romlott volt. A pékmester ilyenformán csak akkor értesülhetett a liszt romlott voltáról, amikor sütni kezdett belőle. Minthogy pedig tekintetbe kell venni azt, hogy az átvételnek tudomása volt-e a szállítvány minőségéről, ezen az alapon az alperes malmot el kellett marasztalni.

§ A mikelakai parasztnőbőb hagyatéka. Többször megemlékeztünk Kosma György, volt mikelakai bíró a "paraszt nábob" hagyatéka körül támasztó perrel. Kosma György háromnegyed millió értékű vagyonát szóbeli végrendelet után állítólag nevelt fiára, Kosma Józsefára hagyta, de jogot formált annak egy részéhez az özvegy is, mert a hagyatéka szerinte közszerzeményű vagyon volt, részben pedig hitvestársi jogon illette meg őt annak egy része. Az aradi törvényszék polgári tanácsa tárgyalt az ügyet, azonban miután az oldalági rokonok egy része ügyvéd nélkül jelent meg a tárgyaláson, azt február hetedikére napelták el.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — — 141

Görögország megnyitja a határt a német és bolgár seregeknek.

(Szaloniki előtt lesz a balkáni döntés. — Marc a bolgárok és szerbek közt Albániában.)

— Távirati tudósítás. —

Athén—Bécs—Berlin, december 27.

A bolgárok a valandó - vabiovo - strumiceai háromszögben csapatokat vonnak össze, nyilván azzal a céllal, hogy a szerb seregeknek az angol-francia seregekkel való egyesülését megakadályozzák. Az angol-francia seregek Topvint megrakták csapatokkal. A Corriere della Sera szalonikii távirata jelenti, hogy az alsó Vardar völgye az omaiovi tavaktól és Ardžantól egész Szalonikiig nagy lövészárók-táborrá változott. Szalonikiban a szövetségesek már óriási mennyiségű anyagot gyűjtöttek össze és még folyton érkeznek ágyuk, automobílok, lovak, öszvérek, repülőgépek, hordozható kórházak, teljesen felszerelt vasutak, melyeket azonnal használatba vesznek.

Az entente nagy szalonikii akciójába bevonja a szerbeket is. Az atheni entente-körök értesítése szerint az entente azt követelte Szerbiától, hogy az összes meglevő katonai erőt vonja össze és a montenegrói csapatokkal együtt rögtön küldje Szalonikibe, miután Franciaországból és Angliából a további csapatszálítások ki vannak zárva. Angol utasítás szerint Szkutariában megakadályozták a szerb-montenegrói államot.

A meglevő szerb haderőnek, amelynek zömét még 30.000 főre becsülik, kemény harcai vannak. Gentbe érkezett hír szerint Elbassan környékén bolgár és szerb csapatok között két nap óta ekeseredett harc folyik.

Szalonikiben előre látják, hogy nehéz napok várnak rájuk. A lakosság körében, amely egy rendes ostromtól tart, óriási pánik uralkodik. A zsidó lakosság tömegesen hagyja el a várost. A görzökre szóló jegyeket 14 nappal az indulás előtt elkapkodták és az utazási díjak rettenetesen megdrágultak. A vasúti vonalak nagy, Gergelen irányából, mint a Serres-Ortechilar szakaszon szét vannak rombolva. A szövetségesek óriási előkészületeket tesznek, hogy a központi hatalmak, Bulgária és Törökország támadásának ellent tudjanak állani. A szerb ökövényeket francia gőzszekők szállítják Korsikára és Maltára.

Az entente csapatokkal felveendő harcban minden valószínűség szerint a bolgár seregek is részt vesznek. A bolgár felhivatalos Narodni Prava ugyanis a következőket jelenti: A görög kormány értesítette a bolgár kormányt, hogy Görögország nem ellenzi többé azt, hogy bolgár csapatok görög területre lépjenek, ha ez a közös operációk érdekében elkerülhetetlen. Radoszlavov elismerőleg vette tudomásul a határozatot és kijelentette, hogy a bolgár csapatoknak görög területre való behatolása a görög érdekeket nem fogja keresztezni, hanem ellenkezőleg, Athén érdekét fogja szolgálni.

A „Temps” thénai távirata szerint a központi hatalmaknak a görög kormány ígéretére adott válaszában az övére már részleteiben is ismeretessé vált. A válaszában a központi hatalmak kijelentik, hogy állásfoglalásukat a katonai operációk fejleményeitől tessék függővé. Arról a válasza nem emlékezik meg, hogy az esetleg görög földön folytatandó háborúban török és bolgár csapatok is részt vennének-e?

A szőlői „Mün” szerint Németország és Bulgária meggyőzték az iránt, hogy Görögország semlegesességét tiszteltben tartják, de nagy figyelemmel forják kísérni az ellenségek görög területen tett mozdulatait. Konstantin görög király is elismerte, hogy a német és bolgár seregek alig térhetnek ki az elől a köteleesség elől, hogy az entente seregeket görög területen is áldozzák.

A Szaloniki körül várható harcokkal egyidejűleg A. Albániában is nagyobb események készülődnek. A Havas-ügynökség jelenti Rómából, hogy az olaszok albániai expedíciós serege, támogatva szerb és montenegrói csapatoktól fel fogja venni a küzdelmet az osztrák-magyar csapatokkal. A Havas-ügynökség jelentése szerint Olaszország nyolcvanezer lönyei csapatot tett partra és naponként küldi a nagyszámu pótlásokat és friss csapatokat.

G. n. Egy Gentbe érkezett magánlevél szerint az osztrák-magyar frontról visszarendelték a táviró- és telefon-oszlopokat, valamint a szappórókat, mert Albániába küldik őket.

A szerb offenzíva befejezése és Szerbia végzetének beteljesedése óta csak néhány hírek vannak arról, hogy mi lett a Szerbiában fogságban volt osztrák-magyarokkal. Luganoi távirat ad most hírt arról, hogy a Szerbiából elhurcolt osztrák-magyar hadifoglyok közül ötvenet közöttük 700 főt el Brindisán át a Szardínia mellett lévő kis Asinari szigetre vittek.

Drágul a cigaretta. Január első felében, kellemes újévi ajándékként, a pénzügyminiszter feladta a cigaretta árát. Még nem bizonyos, hogy ötven százalékkal-e, de az bizonyos, hogy legalább negyven százalékkal lesz drágább a cigaretta, még pedig a legkelendőbb fajta, mint eddig volt. A dohányüzésében ma már igen kis készletek vannak, sőt Bécsben a legkelendőbb cigaretta a „Sorte III” egyáltalában nem is kapható, sőt az ár emelés napjáig nem is árusítják, nehogy a trafikosok félre tegyék és a kincstárthíjazzák. A háború alatt ez a második dohánydrágítás lesz, amelyet azal okol meg a kincstár, hogy a dohánytermelés megdrágult és nem tud lépést tartani a szükséglettel. A hadsereg óriási mennyiségben fogyasztja a dohányt és belőle készült gyártmányokat és a dohányból bevezetett területek munkálathány következtében bizony nem szaporodnak. Az ár emelés már régebb óta tervbe van véve, de a pénzügyminiszter megvárta a karácsonyt, hogy a közönség a katonákhoz szánt szeretetadókat elküldhesse olyan mennyiségben, ahogy ter-

vezte és ne a harctéren szenvedő hőök rövidüljenek meg és fizesse meg a cigaretta árak emelését.

Felhívás széná eladásra. A földművelésügyi minisztérium körrendeletével a hadvezetőség sürgős széná és szalma szükségletének biztosítása érdekében felhívja a gazdálkodó közönséget, hogy a tulajdonukban levő és a saját házi és gazdasági szükségletüket meghaladó mennyiségű szénát, valamint szénát és tavasszal szénát a hadvezetőség részére önkéntes eladásra 1918. évi január hó 6-ig bezárólag annál is inkább ajánlják fel, mert ezeknek a terményeknek requirálása esetén csak az alacsonyabb térítési árak fognak megfizettetni. Önkéntes ajánlatok Arad város polgármesteri hivatalában személyesen teendők meg.

Újra kukoricakenyér lesz. Budapestről jelentik: Illetékes helyről szerzett információink szerint rövid időn belül megjelenik a kormány rendelete, amellyel a kukoricakenyér újra intézményesíti. Ez a rendelkezés kapcsolatos a lisztadagok újabb redukciójával és az országos kenyérbérlő intézmények életbe lépésével. Előreláthatólag csak mérsékelt kukoricakeverésre lesz szükség.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Milano. A Corriere jelenti: Az Embros című görög újság görög köröknek ama szándéka dolgában, hogy a bolgárokat beengedjék a görög területre arra utal, hogy az angolok és franciák szintén nem adtak garanciát arra nézve, hogy az olaszokat nem fogják beengedni Szalonikibe. Minthogy az angolok és franciák önhatalmúlag jöttek s megtörtént megállapodások ellenére táborukat még meg is erősítik, ilyképen ellenségeiknek sem lehet megtiltani, hogy görög területre ne lépjenek.

Lugano. A Secolo, a Giornale d'Italia és a Stampa a következő híreket hozzák Egyiptomból: Az angol hadsereg főparancsnoksága, melynek főhadiszállása Kairóban van, számos bur, valamint ausztráliai és újzehländi csapatokat nagyszámu tüzésréggel koncentrált. A Sinaí félsziget északi részének elválasztását jelentékenyen megnövelte. A Suez csatornához vezető vasúti vonalak részben kétvágányusok és a zaganio-izmaíli vonalon is lázasan dolgoznak a második vágány létesítésén. Egyiptom nyugati határán a szenuszai törzsek Solumusi várát átlettek a határt. Anglia Olaszország rovására nagyobb földdarabon tengerparttal együtt mint saját önálló területként rendezkedett be és azt bővebben felszerelték ágyakkal és géppuskákkal. Az angol parancsnokság a nagy karaván ut kijáratánál erősebb indiai csapatokat vont össze, hogy a szenuszai törzsek előnyomulását feltartóztathasson. Attól, félnek, hogy a bevezetett egyiptomiak között zendülés támad.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Beregi Oszkár felléptével „Madonna rózsája” előadás.

Szerda: Beregi Oszkár felléptével „Madonna rózsája”.

Csütörtök: „Bájos ismeretlen” operett.

Péntek: Nagy Művész est teljesen új műsor, opera résszletek, „Anyós szerelme” bohózat.

Szombat: „Herceg kisasszony” Lehár nagy operettje.

Vasárnap: „Gyimesi vadvirág” népszimf.

A motorkirály.

(Technikai filmregény öt részben. — Bemutatja az Uránia színház.)

A háború iszonyatait, a világ mostani evolúciójának véres képét nem fogjuk megtalálni ebben a darabban, amely noha háborús színmű, ám még színével nem a vulkánok szörnyű kitörését veti vászonra, hanem visszavezet abba az időbe, mikor még csak félelemletes földalatti morailás volt a hangnaja a későbbi kataklizmának. Egy világ szövetkezett a másik világ ellen. S a másik világ, a melyet halálraesztak, őseire bízó öntudatával, polgárainak forró honszeretetével várt a állig fegyverezte magát sérthetatlenné. Két frontján ádáz ellenség dőncött az érfalakat most s e fal, mintha hatalmas kerekében maga indult volna meg s iszonyú súlyával szétmorzsolással fenyegetné az országát támadókat. Mi tudjuk melyik ez az ország, — hiszen társai vagyunk magunk is lélekkel, testtel, — az az ország, mely ellen az államok egész bandája szövetséget kötött s amely titáni ökölcsapásokkal magára szítja porba a latrokat.

Németországban játszódik le ez a film, ott, ahol a szakító gépek fűsikeltető sája, szüntelenül vilálgó munka, gősszírának ijesztő bömbölése, a béke szelíd napjaiban is mintegy előkészítette azt a hatalmat, amelyet immár leverni nem lehet. A Batria hajógyár óriási telepén vagyunk, az ország tengeri haderejének műhelyében, ahol szédítő nagyarányú csarnokokban acélszörnyvitegekben épülnek a világ megvívhatatlan várai. Ez színeket nem keverhet meg palástján a festő és ez a tűzvész színtere a műhelyóriásokban, a rézpörölyök esengve hullanak és mint riadt hangyaboly futkos a munkás tömeg. Itt készül a világ legbatalmasabb erejű villanymotorja, amely valószínűleg a motorok királya s amely egy ember részére vagyont és dicsőséget, az egész nemzet részére pedig a biztos győzelmet hozták meg.

A technikának ez élő csodája áll a film-mese központjában, erős és hatalmas dráma fejlődik körülötte és miként az aranybányában körülzúzódnak a hajdan vad emberei, akként a motor dicsőségét szegi a mese minden szava. Hatalmas, nagyerejű gépek, óriási hajógyárak között játszódik le ez a kép és minket megdöbbent az a technikai készség, amely egyik legfontosabb része annak az erőnek, mely velünk vállaltva egy világot tipor el.

* Beregi Oszkár azok közé a művészek közé tartozik, a kiknek működése szoros összefüggésben van a magyar színművészet fejlődésével. Egyike a kivételes nagy tehetségeknek, s kinek neve külföldön is majdnem olyan sokat jelent, mint itthon. A művészet nemzetközi — Beregi — Reinhart a német Romeóját épűgy bámulta pár év előtt a német főváros, mint csodáltuk mi ma este aradiak, pedig Beregi magyar művész, a magyar nyelv zengőteressége, dallamossága az ő kivételes erőssége, kevésen beszélnek szöveben, érzelmesebben nála.

magyarul. — Romeója nemzetközi alakítás, mégis a magyar nyelv nagy művészt látunk benne. Reinhart után mélyebbé vált lelki analízisében a klasszikus drámai szerep, szokott tulajdonságai kifinomultak, a németeknél töltött idő a bensőbb kiforrott Beregit adta vissza a nemzeti színháznak. Az örök szerelem klasszikus tragédiájának hőse az érzelmes szívű, kínlódo, rajongásig romantikus Romeó egyetlen igazi magyar mestere megmaradt a Shakespearei hősök legnagyobb ábrázolói között. Tiszteletére szűfolt ház élvezte azt a sok poszt, melyet művésze a színpadra hozott. Ünnepi este volt, bizonyosság arra, hogy Shakespeare drámájáért is tud lelkesedni az aradi közönség, ha művészt kap a színpadon. Kesztierné mint Julia gyönyörűen átgondolt alakításával legméltóbb partner volt. Szász Anna kis szerepében is művészi eszközökkel sok hatást ért el. Várnai, Delykiváltak az együttesből. (W. K. dr.)

* Illencz Lipót képei. Ami a béke idején az évről-évre szokásos karácsonyi műkiállítás volt Aradon, az most a háborúban — egy-egy kirakat. Az aradi művészek beértek azzal, hogy kirakatokban állítják ki új festményeiket. A korzó közönsége érdeklődéssel szemléli majd ezt, majd azt a kirakatot, hol egy-egy, néha több kép is vonja magára a közfigyelmet. Balla Béla színpompás, hangulatos festményeit a Lengyel-ósnél szokta kiállítani. Illencz Lipót, az ismert aradi festőművész — az Aradi Közlöny kitűnő rajzoló-művésze — Weisz Leó kirakatában rendezte legújabb kis tárlatát, melynek első napján is sok szemlélője akadt. A művész katona, háborús és nem háborús témájú képei a ma legaktuálisabb beállításai. A bucsuzó baka eredeti felfogásával újszerű, semmiben sem sablonos szín effektusával kedves szép képe Illencznek. A többiek, a magyaros témájú két szép képpel legsikerültebb festményei közül valók. Azt hisszük, néhány nap múlva bezárul a kiállítás, abból az egyszerű okból, mert Illencz képei elvándorolnak a vevőkhöz. Illencz Lipót ma is meglepő színösszetételekkel éri el a teljes hatást. Képeim egymás mellé olvadó erős színteltek-ből alakul ki biztosan és hiven egy színes ruhadarab, egy fehér női ingváll, a test eleven hűs. Meg kell szokni Illencz Lipót festői stílusát, de ha megismerkedünk vele, jó barátai leszünk a törekvő és becsületes művésznek.

* Nem engedik Budapestre a hécsi opera művészeit. Bécsből jelentik: Az Opera tagjai szabadságot kértek abból a célból, hogy Budapesten együttesen szerepeljenek. Az igazgatóság a szabályokra és a színészhiányra való hivatkozással a kérelmet megtagadta.

* Nagy Nordisk-dráma az Apollóban. (Az új műsor premierje.) Dacára, hogy a két előző nap ünnepnap volt, ma este utolsó helyig zeufolt házat vonzott az Apolló-színház új műsora. A kilenc órási előadásra jóval előre elkelték az összes jegyek s számosan voltak olyanok, akik már nem juthattak be a nézőterre. A nagy érdeklődést a Nordisk-filmgyár szenzációs új filmje „A 645. számú sorsjegy” váltotta ki. A feszült várakozást a legteljesebb mértékben kielégítette a művészi detektív-kép, amely a kiállításával, mint szenzációsan megírt cselekményével jóval felülemelkedik a hasonló zsánerű képeknél. Teljesen új gondolatokon s eredeti ötleteken épül fel az izgalmas szűzse, amely egy ártatlanul börtönbe került ember kiszabadításá körül játszódik le. A grandiózus detektív-képén kívül Müller Anna legújabb alakítását élveztük az Apolló-színház mai új műsorán. A páratlan német komika a „Táncos Mária” szerepében hangos kacagásban tartja a

nézőteret. A közönség tetszését a legteljesebb mértékben vívta ki az Apolló új műsora, amelyet még kedden mutatnak be. 3

* A színház hírei. Madonna rózsája. Beregi Oszkár kedden lép fel másodszor e rendkívül hatásos drámában, melynek tegnapi bemutatása rendkívül nagy sikert hozott az előadásnak, s mai előadás egyúttal utolsó fellépés Beregi Oszkárnak. Csütörtökön a Bájos ismeretlen, pompás operett van műsoron a már ismert elsőrangú szereposztásban a főszerepben Horváth Micivel. Nagy művészet. Péteken Szilveszter estéjén nagy művész estét tart a társulat teljesen új műsorral, amelyen az aktuális kuplék és magán jelenetekon kívül, Carmen Rigolettó, Pillangó k. a. Végre egyedül, opera résszletek is szerepelnek a műsoron, azonkívül megismétli a társulat Az anyós szerelme rendkívül mulató bohózatot is, az estén a társulat összes tagjai részt vesznek. Szombaton január 1-én két előadás lesz d. n. fél 4 órakor A legénybucsu kitűnő operett kerül színre, és este 7 és fél órakor rendez helyárrakkal Lehár kitűnő operettjének a Herceg kisasszonyának lesz új bemutatással az első előadása, melyben részt vesz a főszerepekben Váradi Margit, Barics Gyula, Járni B. Győző, Járni S. Polgár. stb. Vasárnap d. n. 8 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal Ónagysága rubája énekesjáték kerül színre, este pedig egy kedves népszimfű Gyimesi vadvirág kerül színre.

* Jön a Rezervista álma. Zischler világhírű zeneköltő remekművén után készült aktuális háborús aláger az Erzsébet mozgószínházban. 4641

VIDÉK

Karácsonyfa-ünnepély Ujaradon. A Vörös Kereszt Egylet ujaradi fiókja december 23-án este szép és hangulatos karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a zárdaiskolában elhelyezett sebesült katonáknak. Az ünnepély Nopcsa Elekné bárónő védnök, özv. Hemmen Mátyásné, Pallavicini Alfrédné öngyónő alelnök, Lászlóffy István főszolgabíró és szép közönség jelenlétében folyt le. A sebesült katonák énekkara magyar és német karácsonyi dalokat adott elő, majd Mayer Ker. János plébános, elnökhelyettes magyar és német nyelven méltatta szíveható szavakban az alkalom jelentőségét, mire a sebesültek nevében Gehl Péter altiszt köszönetet mondott Holz Antal dr. orvosnak, a Vörös Kereszt hölgyeinek, az iskolanővéreknek és a vendégeknek. A szép, meglehető ünnepély az ajándékok kiosztásával és az ápolónők alkalmi énekével ért véget. Az ujaradi Vörös Kereszt fiókegylet választmányja ezenkívül karácsonyra az Országos Vörös Kereszt Egylet központjának 500 korona, a bolgár Vörös Kereszt Egyletnek pedig 50 korona adományt utalt át, míg 22 szegény lakosnak lábbelit, 30 szegény munkaképtelennek pedig pénzbeli segílyt juttatott.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Oroszország a még semleges államok megfélemlítésére törekszik.

(Ferdinánd király tántoríthatatlanul híve a központi hatalmaknak. — Sebeko utazása.)

Párbeszéd tudósítása.

Bukarest, december 27.

A „Birschevlja Wjedomosti” című orosz lap ebbe, amely Insarov tollából egy „fel-tétlenül beavatott diplomatával” folytatott interviút közöl, egész Romániában érthető fel-tűnést keltett.

Insarov diplomataja szerint Románia megszállására nézve kizárólag a hadviselő csoportok egymással szemben érvényre intő erő-beli fölénye lehet csak irányadó. Bratianu politikája abszolút bizonyossággal ezen a bázison épül föl. Románia a győztes féllel fog előbb-utóbb együtt harcolni.

A diplomata többek között ezeket mondta:

— Az én véleményem szerint könnyen megeshetik, hogy a németek, osztrákok, magyarok, bolgárok és törökök, miután a szerbekkel és montenegrókkal készen lesznek, és a négyesszövetséget Szalonikiből kiszorították, Romániát egy vagykürrel veszik majd körül és követelni fogják aktív beavatkozását Oroszország ellen.

Nem alapszékül nyilatkozott a sajtó a Rusztsuk megerősítésére, az orosz csapat összehasonlításokra és török csapatok felvonulására észak-Bulgária határai felé... A diplomata azután kifejté, hogy Ferdinánd román király szimpátiáját a központi hatalmaktól eltéríteni emberi számítás szerint teljes lehetetlenség. Ő lélekkel, szívvel Berliné.

Végül rátér a diplomata az entente diplomaták sorozatos kudarcaira a Balkánon és megállapítja, hogy *Ozernin* gróf osztrák-magyar bukaresti követ a keleti kérdések nagy-szerű ismerője, *Busché* német követ pedig rendkívül ügyes ember, aki a diplomáciai szövetségek legrejtelmesebb útjait is ismeri.

Aki az orosz politika lélektanát ismeri, az előtt nem lehet titok, miért esett egy időre Sebeko bukaresti látogatása az orosz flotta legnagyobb feketetengeri tevékenységével?

Még élelétés sem kell annak a megállapításához, hogy egy utolsó, kétségbeesett kísérletről van szó: a két ma még semleges balkáni államnak, Romániának és Görög-országnak a megfélemlítéséről. Már szinte unalmas, hogy mily rég óta kinossa a négyesszövetség Görögországot, hogy ezt a kis népet engedékennyé tegye. De hasztalan. Az a kétségbeesett lamentáció, ideges kapkodás, fenyegetés, ígéretkező nem tartása, ami a négyesszövetséget jellemzi, csak áthatatosabbá teszi Görögországot. És Románia? Sebeko nagyon téved, ha azt hiszi, hogy valakinek is elkerülte a figyelmét Romániában, miért dördültek el éppen akkor a feketetengeri orosz flotta ágyai a román tengerpart közelében, amikor a szentpétervári különvonalat román földre érkezett.

Az egész helyzetre, amelyet a négyesszövetség erőszakos tehetetlensége a Balkánon felidézett, jellemző a *Matin* felkiáltása:

— A görög becsület kockán forog, segítséget nekünk az Istenért!

Sebeko és a román ruszofilek.

Illetékes román helyről jelentik, hogy a román király ezideig nem fogadta Sebeko orosz követet.

Sebeko bukaresti tartózkodásáról a „Moldova” a következőket írja:

A követ ur keveset beszél, és egyszerű megfigyelésre korlátozza tevékenységét. Ugy látszik, saját tapasztalataiból akar arról meggyőződni, hogy mit tehet Oroszország szokott merészségével Romániában.

Elipesen és Take Jonesen ugyan arról biztosították, hogy minden lehetséges, hogy mindent meg lehet kísérelni, hogy Románia rögtön csatlakozik, miből az orosz hadsereg az országban megjelenik. Ezeket a kijelentéseket azonban Oroszországban kételkedéssel fogadják és Sebeko, aki bukaresti orosz követ volt, nagyon jól ismeri Elipesent és Take Jonesent, tudja azt is, hogy az ő kijelentéseik milyen értékűek. Ezért nagyon tartózkodó velük szemben. Az egyedüli nyilatkozat, melyet mindenütt ismétel, az, hogy a háború már rég az entente javára fejeződött volna be, hogy ha Románia idejében csatlakozott volna a négyesszövetséghez. Ily módon Elipesen ama állítását ismételteti, mely szerint Románia elszakította a lombergi pillanatot.

Az olasz követ bankettje Sebeko tiszteletére.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: Báró Fasiotti olasz követ tegnap este Sebeko, volt bécsi orosz nagykövet tiszteletére bankettet adott a követségi palotában. A bankettre 22 személy volt hivatalos, ezek között: Poklowszky-Koziel orosz, Barklay angol, Blondet francia és a szerb követ; továbbá Stirbey, Barbu, Mavrocordat, Contescu, az olasz követség személyzete stb.

Carp Péter akcióba lépést követel.

Bukarest. A bukaresti ruszofil lapok jelentik: Carp Péter tol fog szólalni a kamarában a választelirati vita folyamán. Carp kijelentette — írják a ruszofil lapok — hogy támogatni fogja Bratianu politikáját és követelni fogja, hogy Románia tartsa tiszteletben a kötelezettségeit és hogy lépjen akcióba a központi hatalmak mellett.

A renli kikötő megnyitása.

Bukarest. Galasból jelentik a bukaresti lapoknak: A renli orosz kikötő megnyitását, a melynek ma kellett volna megtörténnie, újból elhalasztották.

Mikor kerül sor a román beavatkozásra.

Bukarest, december 27. A liberális klubban Diamandi György képviselő, aki a kormánypart francia-barát érzelmi tagjainak egyik vezetője előadást tartott az elmúlt héten a világháborúról és főbban Románia helyzetéről, esetleges szerepéről és érdekeiről természetesen azt igyekezett kimutatni, hogy Romániát érdekei bele fogják sodorni a beavatkozásba. Szerinte igaztalan az oroszbarátok vágya, hogy Románia elköszön és meg kell bízni a kormányban, mely akkorra akarja a döntést halasztani, amikor az Románia érdekei szempontjából a legkevesetgőbb és veszélytelenebb lesz.

Bulgária barátságos viszonyban van szomszédaival.

(Görög-bolgár-török tanácskozás. — A román tranzit forgalom.)

Párbeszéd tudósítása.

Szófia, december 27.

A bukaresti lapok jelentik:

Tontsev bolgár pénzügyminiszter a szótó képviselői előtt következőn nyilatkozott: Görögországgal és Romániával szembeni viszonyunk ép oly barátságos, mint a háború előtt. Azon a véleményen vagyok, hogy Görögországnak és Romániának semmi oka nincs arra, hogy velünk szemben eddig tanúsított politikáinkat megváltoztassák. Az angolokat és franciákat üldöző események parancsot kaptak, hogy az ellenség üldözését csak addig szüntessék be, ha lényegesen görög földre, hanem tartásuk be a régi szerb-görög határra. Hogy Romániához való viszonyunk jó, az abból a körülményből is kivüláglik, hogy a román kormány most ismét helyre akarja állítani a Bulgáriával való kölcsönös áruforgalmat, amelyet a bolgár mozgósításkor becsüszte. A bolgár kormánynak ez ellen nincs is kifogása és be-kegyezést adta a tárgyalásokba. Bulgária katonai és politikai helyzete kitűnő. Ezt az események igazolják leginkább.

A december 28-án összehívott parlament a bolgár kerésszov előtt beérkezett. Tárgyalás alá kerül az 1916. évi költségvetés, a hadihitelek és a hadiüntetőtörvény. Ezzel néhány nap alatt végzünk, mert — meg vagyok róla győződve, — hogy a törvényjavaslatok vita nélkül lesznek elfogadva.

A két déli szomszéd ország mind-egyikével tárgyal állandóan a bolgár kormány. Mint Szófiából jelentik a bukaresti lapoknak:

Radoslavow dr. bolgár miniszterelnök tanácskozássra hívta meg a görög követet. Ezen a tanácskozáson részt vett Michaelis német- és Fethibey török követ is. Ennek a tanácskozásnak nagy fontosságot tulajdonítanak.

Ugyancsak a bukaresti lapok jelentik:

A bolgár államvasutak helyettes igazgatója Bukarestbe érkezett, hogy a román vasutak igazgatójával, Cotteceauval tárgyaljon a román-bolgár tranzit-forgalom kérdésében.

Bulgária nagy külpolitikai kérdéseivel a bolgár szobranje is foglalkozni fog. A szobranjét december hó 27-ére hívták össze. A parlamenttől a bolgár kormány 30 millió li hitelt fog kérni a hadbavonult katonák családjainak segélyezésére.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Aradi vasutasok szeretetadományai a Kru-nak.

(Holtzinger Károly elvitte az aradi katonáknak a két vagon ajándékot.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 27.

Pár nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy az aradi Máv. társaság területén dolgozó vasutas társadalom tagjai nagyarányú megaláztatást szenvedtek a délkeleti fronton az áruló szövetséges ellen küzdő harminchármas hősök érdekében. Az volt a cél, hogy a mi hős fiaink, akik ma-holnap már két éve, hogy elszakadtak tőlünk, minél jobban érezzék az itthon maradtak szeretetét, hogy a szeretet és békeesség ünnepe minél kevésbé érezzék meg a nyugalmas itthon boldogító melegének hiányát. A vasutas társadalom minden egyes tagja sietett, hogy eleget tegyen szent kötelességének a két kézzel vitték a különböző ajándékokat a sok pénst, hogy azzal elhalmozzák a nagy küzdelem hőseit. Az akció sokkal nagyobb sikerrel záródott mint azt remélni is lehetett. Körülbelül harmincezer korona értékű ajándék gyűlt egybe. Az ajándékok között minden volt, amit csak el lehet képzelni a mi csak katonáinknak örömet szerez. Az ajándékokat körülbelül harmincezer erős ládába csomagolták és azokat Holtzinger József, az üzletvezetőség hadiforgalmi előadója egy héttel ezelőtt személyesen vitte a frontra, hogy a katonák között szétossza. Az érdekes utról a napokban érkezett haza Holtzinger József, aki utazásáról az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta el:

— Aradról 14-én este utaztam el. A csomagokat egy hatalmas vagonba helyezték. Magammal vittem azt a tizenkét csomagot is, melyet Tenner Józsefné gyűjtött össze ugyanazon céllal, mint mi. Aradról Budapestre s innen Laibachba utaztam. Itt tizenkét órát kellett várnom, míg a vagonomat átkapcsolták. Az utolsó állomás Feistritz am Woheiner nevű kis város volt. Ez a végállomás, a harctér felé tovább nem lehet utazni. Az állomáson lóval vontatott kis vonatok vártak rám és a csomagokra, melyeket három ilyen lóvonatra rakunk át. A lóvasuton harminchat órást utat tettünk, amikor elértünk a Kru hatalmas feonsiklának legerősebb szakaszára. A lapályos földből itt hatalmas hegvek meredeznek. A hegvek lábánál van a kis vasutnak a végállomása, ahol a csomagokat ismét le kellett venni. Itt aztán hatalmas gépezetek vannak, melyek drótokon szállítják fel a faszék szélére az ottan harcolóknak szükséges dolgokat. Az utat esetenként lóháton tettem meg. A csomagokat fenn a gépezetről lekapcsoltva kis öszvérekre pakkolták s néhány kilométeres út után érkeztem meg a célpontra, mely közvetlen a front mögött van a mely hadiszállás azon brigád parancsnokságának, melyhez a harminchármas gyalogezred zászlóalja be van osztva. A frontról visszatérő pihenő csapatoknak is itt van a táboruk, mely egy valószínűs kis városhoz hasonlít. Megérkezésemkor maga a parancsnok fogadott, akinek nyomban át is adtam a csomagokat, melyek érkezésére már napok óta vártak. Dél előtt tíz órakor érkeztem meg ide és délután négy óráig töltöttem itt az időt. A parancsnokmindjárt tudomra adta, hogy katonáinknak az ajándékokat személyesen ossza ki, úgy adhatom át, ha pár napig várok, míg felváltják a harcvonalból, miután ép az előző napon mentek fel.

Az ajándékok óriási tömegén természetesen mindenki nagyon meg volt lepve. A parancsnoksággal történt megállapodásunk folytán

az ajándékoknak, körülbelül egyenlő részét katonáink szomszédságában állomásozó tüzérek között osztják fel, akik semmiféle karácsonyi ajándékot nem kapnak. Zászlóaljunk egy másik szomszédság, egy „L. A. J.” gyalogezred legénysége már szintén kapott ajándékokat.

Az ünnepélyes szétosztás szerdán volt, amikor katonáinkat leváltották. Sajnos, ekkor már én nem voltam ott, mert mint mondtam, a tábor pár órával ott időzés után elhagytam miután a parancsnok megígérte, hogy az ajándékok szétosztását személyesen fogja vezetni.

— Ebédre a parancsnoknál voltam hivatalos a mondandóm sem kell, hogy az étrenden nem látszott meg csöppet sem a legrámsabb harctér közvetlen szomszédsága.

Háziezredünk tisztjei közül többekkel beszéltem, Sándor főhadnagy, az Atlantia tulajdonosa üzenetet is küldött velem feleségének. A tisztok elbeszélései szerint ezen a szakaszon napok óta esed van. Hosszabb időközönként, azonban magam is hallottam egy-egy ágyúbőmbölését. Az idő ezen a napon kielégítő volt. De azt panaszták, hogy pár nap előtt huszonkét fok hideg volt. A táborban, a legkedvesebb élet folyik, mindenkinek jókedve van. Katonáink nagyon várták ajándékaikat. Kíváncsiak voltak, hogy milyen és mennyi lesz. Azok a harminchármasok, akik jelen voltak a hatalmas ládák átadásánál boldogan mondták, hogy mégis csak meg van a hatása annak a panaszos cikknek, melyben elhanyagoltatásuk miatt az Aradi Közlöny rájuk fordította a közönség figyelmét.

VÁROS ÉS MEGYE

Védekezés a kiütéses tifusz ellen.

(A járványbizottság ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 27.

Arad város járványbizottsága ma délután Variassy Lajos polgármester elnöksége alatt tartott ülésén tudomásul vette Tisch Mór dr. főorvos bejelentéséből, hogy a várban elhelyezett szerb foglyok között néhány kiütéses tifusz esett történt. Tudomásul vette továbbá azt is, hogy minden hatóság részéről megtörténtek mind amek intézkedések, amelyek az esetek elszaporodásának megállítására életbe léptetendők, úgy, hogy valószínűnek mondható, hogy ez alkalommal járványtörtenem kell tartani.

Mint a múltban, úgy most is a bizottság a legradikálisabb óvintézkedések megtételét tartja kívánatosnak és ezért a prevencióna eszközt, a vár teljes elszigetelését, illetve elzárását is mérlegelés tárgyává tették. Megnyugvással értesült a bizottság a főorvos előadásából arról is, hogy a vár területén az egészségügyi szempontokból kívánatos összes rendszabályok életbe vannak léptetve. Mintaszerű a tisztaság és a rend úgy, hogy ma sokkal kedvezőbb feltételek mellett van a hatóság a küzdelem a kiütéses tifusz ellen, mint azt tavaly tette. Bebizonyított tény az, hogy a betegség az ide internált foglyok Szerbiából hozták magukkal, ahol, mint ismeretes, ennek az évnek tavaszán sok áldozatot szedett az epidemia.

A tisztviselők összeírása. A városi tanács mai ülésén Angel István dr. főjegyző, a gazdasági tanácsos helyettese bejelentette, hogy a tisztviselők lefoglalásának előkészületei elkészültek és most már csak annak a hatvanhét közegek megnevezése szükséges a miniszteri rendelet végrehajtására, akik a közegek lefoglalását fogják végrehajtani. A polgármester a napokban fogja a közegek névsorát átadni a gazdasági hivatalnak s a tisztviselők lefoglalását január második felében fogják megkezdni.

Pokolgéppel

felrobbantott erőd.

(Breszt-Litovszk kazamatáinak titka.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 27.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Egy tiszt, aki résztvett a nyári orosz offenzívában, a következő érdekes epizódokról mondta el:

A harc már elmúlt és a fáradt csapatok a meleg időben bevonultak Breszt-Litovszkba. Az utcákon véges-végig romhatmaz. Teljesen kihalt a város. Később a városon kívül felkerestem az erődöt, amely aránylag ellen éppen megmaradt és így ebben kellett elszállásolnom csapataimat. A kazamata mentén haladtam el. Kísérteties csend. Hátborzoltatóan hangzott az erőd vaskapuján. Többedmagammal fölfelé haladtam a lépcsőn, nagyon óvatosan, mert attól féltem, hogy valami drótra lépünk, aminek következtében az erőd azután a levegőbe repül. A folyosón egy orosz katona holtteste feküdt.

Az éléskamrába jutottunk, amelyben sok liszt és szalonnára akadunk. Tovább kutatva beléptünk a municiókamrába. Aitaját kinyitottuk. Teljes sötétség forradott bennünket a pincében, mert az elektromos vezeték el volt vágva. Kézilámpáink győze fényénél nagy tömeg ágyulódákat és puskaporos hordókat vettünk észre. Hirtelen valami erős hang csendült meg.

— Hallod? — kérdeztem kísérőmet.

— Igen, ugylátszik, víz csöpg a tetőről.

Nekem nem tetszett a dolog. Az erőd valami fenyegető titkot rejtget számunkra. Valami nincs itt rendben. Kiadtam parancsaimat, minden ajtó mellé őrköt állítottam és csapatomat az erődtől távolabb fekvő fészében elhelyeztem. Később magam is álomra hajtottam fejem a távolabbi kunyhóban.

Egyszerre rettenetes dördülésre ébredtem. A csillagos eget láttam, mert a kunyhó összeomlott fölöttem. A félszer, amelyben katonáink vertek tanyát, szintén eltűnt a föld színéről.

— Mi történt? — kérdeztem félálomban.

Mindenfelől szaladtak hozzám a hírrel: az erőd épen most repült a levegőbe. Csakugyan, az erőd helyén csak porfelhő kavargott. Bizonyos, hogy a puskaporos kamrában az oroszok távozásuk előtt egy pokolgépet rejtettek el, amely aztán felrobbant. Az oroszok bizonyosan abban a hitben voltak, hogy ellenséges csapatok fognak éjjeleni az erődben és ezen a módon akarták elpusztítani őket.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazutól érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborban minden aradi katona olvassa.

Flandria — Egyiptom — Oroszország

(Tájékoztatók ellenségeink az új offenzíváról. — Hol fognak támadni a központi hatalmak.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Páris—Milano, december 27.

A „Secolo“ párisi tudósításából látszik, hogy az entente milyen nagy bizonytalanságban van afelől, hogy a középponti hatalmak mit terveznek. Valószínűnek tartják, hogy valahol offenzívára gondolnak, azonban gyanúperrel élnek azzal a Hollandiából érkező jelentéssel szemben, mintha a németek offenzívája nyugaton várható. Az általános támadás éppen úgy lehet az Yser mentén, mint akár a Nilusnál, vagy Oroszországban. Az entente azzal a nagy feladattal áll szemben, hogy minden fronton készen kell lenni, hogy kivédje az ellenség támadását.

A Corriere della Sera párisi tudósítója viszont közli lapjával a francia katonai kritikusoknak azt a véleményét, hogy a németek lázas tevékenysége arra mutat, hogy a német—török hadjárat Egyiptom ellen küszöbön van. A tél erre a legalkalmasabb idő.

A „Vittorini“ információja szerint is a szuezi csatorna elleni akció áll küszöbön. A török offenzívát Dzse-mal pasa fogja vezetni. Hírek vannak arról, hogy a szuezi offenzíva megkezdésével egy időben fog megindulni a Szaloniki elleni támadás is.

De nemcsak az olasz lapokat és közvéleményt izgatja az offenzíva kérdése. Párisban is hasonló a hangulat és a tájékozatlanság. A „Temps“ például energikus hangú vezércikkben foglalkozik a süllyelől kiűzésével.

— Csak egy energikus és heves támadás — írja — a annak idején a süllyelől megnyitott volna az út Konstantinápoly felé!

Szerinte az okozta a katasztrófát, hogy az expedíciós seregeket olyan lassan szállították, hogy időközben Liman von Sanders tábornok tökéletesen megszervezte a török seregek védelmi állását. A szövetséges seregeknek most már egyedüli reménye az volt, hogy mivel Románia nem engedett át területén hadi felszerelést, a dunai vonalat pedig a szerb ágyúk őrizték, Törökország kifogy hadifelszereléséből. Ezért határozta el Németország Szerbia megtámadását, amivel megelőzte a szövetségeseket a Boszporusnál. Ezzel a háborús érdeklődésre áthelyeződött Egyiptomba, Szaloniki-ba és Albániába.

Az entente katonai vezetősége viszont a nyugati harcra vár támadást, vagy a megszerzéséről készül erre. Hollandi lapjelentések szerint a La Manche-csatornában igen nagy az élénkség: számos gőzös új angol csapatokat szállít Flandriába.

Az esetleges entente offenzíva ezuttal Elzász felől készülődnek. Szavahihető forrás szerint a közeli elzási offenzívára való tekintettel Belfortba irányították a 14. francia hadtestet. Egy másik hadtest legközelebb szintén odamegy.

A bawli „Nationalzeitung“ tudósítója azonban úgy tudja, hogy nem felelnek meg a valósnak azok a jelentések,

amelyek az Elzászban való nagy csapatmozgalomról és koncentrációról szólnak. Mindössze fölváltások történtek a minap, vagyis csak olyan esemény ment végbe, ami gyakran megismétlődik és ami nem alkalmas a bővebb kommentárra. A nevezett lap azokat a híreket is valótlannak mondja, amelyek arról emlékeztetnek meg, hogy a Sundgau falvaiban lovasságot szállásoltak be.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: A Daily Chronicle beszélgetést közöl Eunarisz görög miniszterrel, aki kijelentette, hogy a választók helyeslik politikai magatartását. Az entente és a központi hatalmak most már elismerik, hogy Görögországnak joga van a semlegességhez. Ehhez csak addig ragaszkodik, amíg az ország önállósága és érintetlensége nincs veszedelembe, ellenkező esetben azonban Görögország eltérne eddigi magatartásától.

Zürich. A Neue Zürcher Zeitung jelenti Brestből: Az itt horgonyzó Marseille páncélos cirkáló széntartályában szén-gáz robbanás történt. A legénység három embere súlyosan megsérült.

Kopenhága. Az Extrabladet írja: Az Isonzo melletti olasz támadások eddig semmitéle eredményre nem vezettek. Az olaszoknak meg van az az előnyük, hogy nem az országukban folyik a küzdelem, hanem mindjárt áthaladtak a gyöngén megerősített határon, minthogy a fővédelmi vonal az Isonzo mellett volt. De hét hónapon keresztül csak fejüket zúzták az ércfalon. Pünkösd vasárnapján üzenté meg a háborút Saira. Most karácsony van s még Görzöt sem foglalták el. Tehát százazrekre menő embertömeget áldoztak s milliókba került, hogy pünkösdötől karácsonyig eljussanak.

Stockholm. Pétervárról jelentik: Ugy a hadvezetőség, mint a cenzura megtiltotta, hogy Ruszkij tábornok lemondásához magyarázatot fűzzék. Jellemző, hogy a főhadiszállás Ruszkijt, aki birtokára vonult vissza, felszólította, hogy utazása közben Pétervárt ne érintse.

Genf. Athénből jelentik, hogy a görög kormány mindennemű élelmiszernek Szaloniki-ba való bevitelét megtiltotta.

Szofia. Ferdinánd király ma különös ünnepségek mellett nyitotta meg a szobranjet. A megnyitáson jelen voltak Boris és Ciryll hercegek is. A karzatokat rendkívül nagyszámu közönség töltötte meg. A király által felolvasott trónbeszédet hosszantartó tapszúddal fogadták.

Golyók milliói várják az orosz támadást.

(A megerősített német hadállások. — Készülődés a besszarábiai határon.)

Távirati tudósítás.

Bécs—Berlin, december 27.

A Corriere della Sera párisi tudósítója a Ruszkoje Szlovo alapján azt jelenti, hogy a németek orosz földön, különösen Dünaburg vidékén hatalmas tábori erődítéseket készítettek. Elsősorban olyan lövészárkokat ástak, amelyek alul szélesek, fenn pedig keskenyek. Az egész orosz fronton végig minden 20—25 méternyire egy-egy géppuskát helyeztek el és ezekben a közökben harminc-harminc katona áll automatikus fegyverrel. Egy elfogott német tiszt vallomása szerint a németek abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy minden 20—25 méter szélességű frontszakaszból huszonnégy óra alatt 480.000 golyót küldhetnek az ellenségre.

Az oroszok Besszarábia felé várják a támadást.

Csernovic, december 27. Az oroszok elkészültek Besszarábiában a Dnyeszter és a Pruth mentén az erődítési munkálatokkal. Mindkét folyó partján lövészárkokat építettek ki, amelyeket egyes helyeken vászerűen megerősítettek. A román határt katonai okokból zárták el egy időre, mert Oroszország elakarta kerülni, hogy idegen szemek megfigyelhessék az építkezéseket. Dél-Oroszországon katonai köröknek véleménye szerint az összevont orosz haderőnek nincs offenzív szándéka, hanem csak védelemre rendezkedett be, mert attól félnek, hogy a német, osztrák-magyar és bolgár csapatok déli irányból támadást fognak intézni Oroszország ellen.

Lovassági harcok a bukovinai határon.

Bukarest. Radauból jelentik a bukaresti lapoknak: Besszarábia belső felől az éjjel folyamán érkezett tekintélyes számu orosz csapatok Lipcanin keresztül a bukovinai határ felé vonultak. A döntő harcok az osztrák-magyar, német és orosz csapatok között kedden megkezdődtek és még tartanak. Az orosz lovasságot Boian közelében visszaszorították. Az orosz hadvezetőség Mamaliga községben van.

Román földre szállt hadi-repülők.

Bukarest. Doroboi-ból jelentik a bukaresti lapoknak:

Lunca községben tegnapelőtt délután 5 órakor alászállott egy „Taube“ repülőgép, amelyben egy német tiszt és egy őrmester voltak, akiket a grancsárok őrhelyénél étellel és szállással kínáltak meg.

Az aviatikusok két nap óta jöttek Galiciából és az ellenség tüze miatt kénytelenek voltak román területen leszállani.

Az a szándékuk, hogy a motor megvizsgálása után folytatják a repülést.

Az aeroplán a grancsár őrségén van. A felsőbb hatóságokat értesítették a történetről.

Mi a baja Ruszkij tábornoknak?

Bern, december 27. Jól informált körök értesülése szerint Ruszkij tábornok ismételt elvonulása, amelynek okát a hivatalos jelentés „egészségi állapotával” hozta kapcsolatba, szoros összefüggésben van Pau tábornok legutóbbi missziójával.

H I R E K.

— Urbán Iván báró emléke. Soha ideálisabb viszony főispán és tisztviselői kar között nem volt, mint a feledhetetlen emlékü Urbán Iván báró és Aradvármegye tisztviselői között. Amikor könyező szemekkel a vármegye közönsége körülálta nagy főispánja ravatalát és Dálnoki Nagy Lajos alispán gyönyörű beszédében méltatta az elköltözöttnek kiváló emberi és tisztviselői tulajdonságait, a legigazabb szavakat annak a szeretetteljes viszonynak jellemzésére találta, amelyekkel a tisztviselői karnak atyját, a főispánt jellemezte. Urbán Iván báró otthonában, családjában is ismeretesek voltak azok az érzelmek, amelyekkel az elhunyt az ő munkatársai iránt viseltetett és ezért egy rendkívül finom lélekre valló elhatározással adott módot a tisztviselői karnak, hogy felejtetetlen főnökének emlékét ápolhassa. Ma valamennyi vármegyei tisztviselő megkapta az Urbán báró családtól néhai Urbán Iván báró főispán arcképét, amelyet az alispán egy levél kíséretében juttatott el mindenkihez. Tudomására adja a tisztviselőknek, hogy a család ismerve azt a végtelen szeretetet és őszinte ragaszkodást, amely lesett koronája iránt azok annak hosszú köspályáján tanúsítottak, a maga részéről viszonozni akarja és kéri a tisztviselői kart, hogy a jövőben is áldozzon eme szent kapcsolatoknak azaz, hogy emlékét ápolja és oly szellemben dolgozzon a köz javára, mint azt Urbán Iván báró tette.

— Új bankalapítás Bécsben. A Hitel írja, hogy legközelebb új bank alakul Bécsben. Az új bank címe bécsi kereskedelmi bank (Wiener Kommerzialbank) lesz. A részvénytőke egyelőre 10 millió korona. Az előkészületek annyira haladtak, hogy az új bank helyiségeit is kibérelték már a Kohlmarkt és Wallnerstrasse sarkán. Az új bank vezető igazgatója Graf Artur, az Unionbank igazgatóhelyettese lesz. Ebből azt következtették, hogy az új bank alapításában az Unionbanknak is része van, de erről szó sincs, mert a bank tervezője és alapítója egy ismert bécsi ügyvéd és a részvénytőke tulajdonos részét svájci bankok fizették be, amelyeknek arra való tekintetből, hogy az áruforgalom Svájc és Ausztria-Magyarország között rohamosan növekedett, érdekükben van az, hogy itt külön banktelepük legyen. Az alakuló közgyűlést még ebben az esztendőben akarták megtartani, de közbenjött nehézségek miatt csak január hónapban tarthatják meg az alakuló közgyűlést.

— Házasság. Inattörizs Ferenc tartalékos hadnagy tegnap vezett oltárhoz a Luteránus templomban Bund Emmi.

— Eljegyzések. Dajbukát Antal pénzügyi fogalmazó eljegyezte Knobloch Jolánka kisasszonyt. (Minden külön értesítés helyett.) — Világ Gáza eljegyezte Herczeg Margitkát. (Minden külön értesítés helyett.)

— Mit irnak katonáink az Aradi Közlönynek a harcterről. Két közvetlen és kedves levelet hozott a karácsonyi posta az Aradi Közlöny szerkesztőségének. Szatmári Rezső, a 82. „székely gárda” gyalogezred katonája, aki a polgári életben a Weisz Mór és fiai aradi gyár utazó-hivatalnok a délkeleti harctér lövészárkából írja:

— Kedves lapunk az „Aradi Közlöny” lövészárkunkban igaz és mély örömet szerzett. Köszönettel nyugtázom nagybecsű lapjuk számait. Mi aradi ifjak valóban mohón fogtunk hozzá csomagolni k. lapunkból, az Aradi Közlönyből. Nagyon jól esik nekünk, ha lövészárkunkban ágyunk dörgése, fegyverek ropogása közepette néha visszapillantunk szeretett városunkra. Tiszteletteljesen felkérem a t. szerkesztőséget, hogy alant soraimnak nagybecsű lapjukban helyet adni sziveskedjenek.

Beregszászy Lajos aradi szűzsmester, aki most az északi harctéren egy hadtápszázalóban szolgál, mint népfelkeltő, írja ezeket a sorokat:

— Hálás köszönettel veszem a kedves lapunkat. Az Aradi Közlöny az aradi hírek szolgálatában szívünkhez a legközelebb áll, mert az otthoni hírekről, történetekről pontosan szerkeszthetünk tudomást. Az aradi közönséget szívélyesen üdvözlöm a harcterről.

A tábori posta elég gyors járását mutatja, hogy mindkét helyre 4–5 nap alatt eljutnak az Aradi Közlöny számai.

— Hősi halált halt harminclármások. A 295. számú hivatalos veszteséglajstromban a 33. gyalogezrednek több katonája szerepel, akik hősi temetést haltak. Az elesett hősök nevei ezek: Blum József 6. vezető 6. száz. Zsigmondháza, 1888. Draga György szakaszvezető 7. száz. Kisbaja 1895. Drágán József 7. száz. Kisbaja 1892. Fogel Gáspár 7. száz. Lipka 1895. Germann Tivadar 7. száz. Rosa, Aradmegye 1879. Maria Tódor 6. száz. Szabadhely. Mittelmüller Márton 11. száz. Ujpanát 1890. Popovics Tivadar 9. száz. Világos.

— Áltatózó katonák karácsonya. Az aradi pályaudvaron az áltatózó katonák részére rendezett „Karácsonyi ünnepély”-re adakoztak: Kunagotai Vajda Zsigmond 50 korona, Pálmay Lajos dr. 10 korona, dr. Müller Izidorné 10 korona, itői Adler Andor 20 korona, állomás személyi pénztár gyűjtése 52 korona 6 fillér, Czukor László 10 korona, azonfelül sok kisebb adomány. Az összes bevétel: 226 korona 6 fillér volt. Ebből bevásároltak 120 korona 80 fillér értékben, míg a fennmaradó 104 korona 26 fillért átadták a 33. gyalogezred rokkant katonái javára a pótkorlátpénzesnek. Természetbeni adományokkal járultak hozzá az ünnephez: Scheiber Lajosné, Löwy és Pollák, Kornis Testvérek, Bing és Löbl, Czukor László, Engel Gyula, Eles Arminné, Till Ignácz, Szemere Kálmán, Mungend René, Tóth Kálmán, Steiner Ferenc, Tenger Józsefné, Bóthamér R., Guttmann M., Frank Józsefné, Mihályi Gyula, Varga N. András, Csobán Ernő, Lénárt András, Stojakovič Mária, Luezy János, Prokopenz József, Tógyer Péter.

— Félmillió alapítvány honvédtisztek családjainak. Budapestről jelentik: A Wolfner Gyula és társa cég Tisza István miniszterelnökhöz levelet küldött, amelyben bejelentik, hogy félmillió korona névértékű hadikölcsönt adományoznak egy alapítványra, amelynek kamatait honvédtisztek özvegyei és árvái élvezik. A kamatok minden évben a király születése napján kerülnek kiosztásra.

— Fontos tudnivalók a gázfogyasztók részére. A hőmérséklet hirtelen esőkenése többhelyt zavarokat idézett elő a gázfogyasztóknál. Ami arra vezethető vissza, hogy a lehűlés következtében a esővezetékben naponta rakódott le. Ezáltal a vezeték részben, néha teljesen eldugult. Okozója másrészt a zavaroknak az a körülmény is, hogy a gázmérőben levő víz befagy, minek folytán az órán át a vezetékbe gáz nem juthat. Ha ezen zavarok a légszeszgyárnak azonnal be lesznek jelentve az egy percig sem fog késni eme zavarokat haladéktalanul elhárítani. A mai nagy munkahiány azonban sokszor megnehezíti, sőt néha meg is húsítja a gázgyár gyors munkáját. Ezen zavarokat elkerülendő, a légszeszgyár igazgatósága a következő figyelmeztetés közlésére kért fel bennünket: A gázóra befagyása elkerülhető, ha azt ronggyal vagy szalmával takarjuk be, továbbá, ha ügyelünk arra, hogy azon helyiség, ahol a gázóra felállított nyitva ne álljon. Tehát úgy az ablakok, valamint az ajtók zárva tartandók. Elkerülhető továbbá főképp azáltal, ha a gázmérőt a befagyás ellen a légszeszgyár által kevés díj ellenében ohlormagnéssal töltjük meg. A esővezeték oly helyeken, ahol a vezeték szabadon van, csak igen ritkán fagy be, mégis minden eshetőségre számítva ajánlatos a vezetékot rongyba, vagy szalmába burkolni. Sem a befagyott gázmérőt, sem pedig a vezetékot ahhoz nem értőnek nem szabad tűzzel melegíteni, hogy a jég felolvadjon, mert az ilyen eljárás veszélyes és szerencsétlenséget vonhat maga után. Az aradi légszeszgyár azon kérelemmel fordul fogyasztóihoz, hogy a fent indokolt okok miatt kövessen el a maga részéről mindent, miáltal az órák és vezetékek befagyása elkerülhető, mivel szakértő munkások hiányában az ilyen zavarok a szokástól eltérően esetleg csak késéssel volnának helyre hozhatók.

— Feminista előadás Aradon. Abban a kulturmunkában, amelyet a háború kitörése óta a magyar nők oly fáradhatatlan buzgalommal végeztek itthon, nagy része van a Feministák Egyesületének, amely a lefolyt évben úgy a fővárosban, mint vidéki központjaiban is a kereset nélkül maradt és a megváltozott viszonyok következtében munkára utalt asszonyok és leányok ezreit juttatta emberséges foglalkozáshoz. De nemcsak a nők gazdasági érvényesülésének megoldásán fáradozott az egyesület, nevelésügyi, jogi, egészségügyi téren is hozzájárult reformeszmék terjesztéséhez. E kulturmunkának élén az egyesület elnöke: Glücklich Vilma áll, ki Aradra is ellátogat és január 6-án a Kulturpalota termében előadást tart a címen: „Mit tehetünk az emberiség jövőjéért?” Utána Groákne Halasy Piroksa a feministák nyiregynázi elnöke fog értekezést tartani „A háborúról és a nőről.” Az előadáson minden érdeklődőt szívesen látnak.

— Szabad a telefon Arad és a lippai járás között. Az aradi kereskedelmi és iparkamara kérelmére a kereskedelmi miniszter megengedte, hogy máától fogva akadálytalanul használhassa a közönség a telefont Arad, Máriaradna és a lippai járás községei között való forgalomban, továbbá Ujarad összes előfizetőivel történő beszélgetéseknél.

— Köszönetnyilvánítás. Az íz. népkönyha részére az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Basch Simonné 10 korona, Lengyel Manóné 10 korona és babot. Hajós Arpádné 10 korona, öz. Roth Lipózné 10 korona, Braun Lajos 40 kg. füstölt hús,

mely nemesszivi adományokért köszönetet mond az elnökség. A védasszonyi tisztet ezen a héten Nemess Géza és Klein B. Vilmosné urnók lesznek szívesek elvégezni.

— **Aradfalva felépítéséhez** a következő újabb adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba: Osztrák-Magyar Bank aradi fiókjánál 1000 korona és gyűjtés 40 korona. Aradi Kereskedelmi Bank Részvénytársaság 300 korona. Kristyó István gyűjtésén 71 korona. Kóssila József gyűjtésén 10 korona, öz. Prokászka Lászlóné gyűjtésén 11 korona 60 fillér, Czuczka Zdenko dr. gyűjtésén 10 korona. Fábry Sándor dr. gyűjtésén 100 korona. Kóromzay Frigyes gyűjtésén 20 korona. Maurovitz Emil gyűjtésén 100 korona. Aradi Előő Takarékpénztár 3000 korona, öz. Páris Gáborné gyűjtésén 4 korona, Kristyó Sándor gyűjtésén 20 korona, öz. Fábrián Lászlóné 50 korona, Mézes Józsefné gyűjtésén 10 korona. Avarfy Ferenc gyűjtésén 120 korona, Máté Jánosné gyűjtésén 16 korona 90 fillér, Steen Izidorné gyűjtésén 16 korona 50 fillér, Weil Alajos gyűjtésén 24 korona, Variassy Árpádné gyűjtésén 20 korona, Variassy Kárpád gyűjtésén 35 korona, Kárpáti János és neje gyűjtésén 100 korona, Almási T. Pál gyűjtésén 23 korona, Az aradi Kaszinó utcai kassza polgári iskola tanulóiak gyűjtése „Aradfalvára” IV. osztály 80 korona 50 fillér, III. A) osztály 113 korona 18 fillér, III. B) osztály 144 korona 2 fillér, II. osztály 122 korona 32 fillér, I. A) osztály 126 korona 12 fillér, I. B) osztály 115 korona 03 fillér. Összesen 701 korona 97 fillér, Hungaria pamutgyár 3000 korona. Kovács Sámuel gyűjtésén 6 korona, Szathmáry Béla dr. gyűjtésén 25 korona 60 fillér. Reiber Emilné gyűjtésén 20 korona, Ozirák Márton gyűjtésén 16 korona. Ugyvédi kamara 100 korona. Bánhidy Antal báró és báró Bánhidy Antalné „Aradfalva” céljára 600 koronát adományozott azon kéréssel, hogy ennek ellenében Aradfalva felépítése alkalmával egy ház Arad város érdemes polgárának idősebb. Nachtnébel Odónéknak nevére nevezessék el, öz. Wenckheim Frigyesné szül. Wenckheim Krisztina grófnő öccsellencsiája. Aradfalva céljára 600 koronát adományozott azon kéréssel, hogy ennek ellenében Aradfalva felépítése alkalmával egy ház Arad város érdemes polgárának idősebb. Nachtnébel Odónéknak nevére nevezessék el. Báró Bánhidy Antalné gyűjtésén 200 korona, ifj. Dömötör Bertalan gyűjtésén 30 korona, Berzsenyi Béla gyűjtésén 10 korona, Szabó József gyűjtésén 20 korona, Aradi hívatalszolgák jótékony egyesültsége gyűjtésén 70 korona, öz. Mohitörz Gusztafné gyűjtésén 9 korona. May Jánosné gyűjtésén 100 korona, Aradi vendéglősök és kávézók ipartársulata gyűjtésén 100 korona, Wassil Mária gyűjtésén 20 korona, Bélihy Victor gyűjtésén 100 korona, Gellényi Ernőné gyűjtésén 10 korona, Kovács Vince gyűjtésén 50 korona, öz. Denifcs Ferenéné gyűjtésén 6 korona.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Nők Otthona részére szívesek voltak küldeni: öz. Andrásyi Károlyné 30 korona, Tedeschy Viktor 10 korona, báró Bánhidy Antalné 20 korona, Kohányi Róbert 10 korona, öz. Reiber Ferenéné és neje Károlyné (a mint tévedésből a múlt számban volt) 30 korona. Természetbeni adományokért pedig Beresényi Béláné, Darányi Jánosné, Lőcs Keszéné, Mihályi Gusztáfné, dr. Avarfy Imréné, dr. Prokászka Lászlóné, Ráth Lajosné, Csécsy Imréné. Mindezen nemes adományokért hálás köszönetet mond öz. Pusgyl Lajosné.

— **Arad a lóversenypályán.** Új színek jelennek meg a magyar lóversenypályán. Alapjában véve régiak, mert évekkal ezelőtt elég sűrűn és elég sikeresen szerepeltek versenypályáinkon és a közönség bizonyára örömmel fogja üdvözölni visszatérüket. Károlyi Gyula gróf volt aradi főispán, aki jelenleg a hármasszázadoknál, mint hadnagy szolgál, ugyanis egyelőre két éves csikót adott tréningbe és pedig Arad-ot (Adam—Ma Flamme) és Mégist—Mindig—Isola Bona).

— **Köszönetnyilvánítások.** Köszönetet nyilvánítottunk mindazon nemesszivi adakozóknak, kik bökésükben, mindentelké jó és széppel örvendeztettek karácsonykor sebesült katonáinkat és kiket egyenként felsorolni helyesükre miatt nem lehet, nemkülönben, meg nem feleldeshettünk Kemény Manóné arnóról, Kemény Szeréná, Kemény Margit, Ozeiler Stefi, Bloch Irén és Mandl Rézsi urleányokról, kik fáradságot nem ismerve, minden lélekkel a karácsonyfa díszítéséről gondoskodtak. A pénzbeli adományokról a lap szívesességéből legközelebb. A Hassinger-utcai tartalékkórház Vörös Kereszt felügyelője. Dr. Keppich Jakabné, öz. Dr. Singer Jánosné. — A polgári leányiskolában elhelyezett lábbadozó katonák karácsonyi estély minden résztvevőjének ezton hálás köszönetet mondunk, elsősorban rendes gyűjtésünk bökészi adakozóinak, kik adományaikkal leketővé tették egy díszes karácsonyfa felállítását és mintegy 300 beteg katonára megajándékozását. Köszönetet mondunk különösen Simon Karolin igazgatónő önnagyságának, ki térszertaneműiek és bor gyűjtésével és a leányiskola énekkarával nagyban hozzájárult az ünnepély sikeréhez, azonkívül Gerich Irénke, Farkas Mariska urleányoknak, Payer lelkész és Muttermüller József uraknak, kik szíves közreműködésükkel, Deutsch Irma, Balogh Baba és Huska urleányoknak, kik a karácsonyfa díszítésénél és a csomagolás nagy munkájánál szorgoskodtak. Vértess Densóné és Sömörkényi Rozsóné.

— Felhívjuk a helybeli és vidéki román közönség b. figyelmét arra, hogy a román karácsonyra dus választékban vannak szép gyermekjátékok és ajándéktárgyak Fischer Simon nagyruházában, Szabadság-tér 12.

— **Gyermek kocsik, gyermek székek, játékok árak a legolcsóbbtól a legfinomabbig, valamint elegáns női táskák, atazó készletek, pénztárcák, manikár és téss garnitúrák, kátszerek és más ajándék tárgyak, katonai felszerelések, stb. rendkívüli nagy választékban, Hegedűs Gyula cégnél, Arad Andrassy-tér 16. szám.** 4567

— **Tomboletárgyak nagy választékban 20 fillértől 50 koronáig darabja csakis Fischer Simon nagyruházában a Szabadság-téren.**

— **Teveször swátterek, nadrágok, takarók, Jäger, selyem és papír alsó ruhák, szörme harisnyák és kesztyűk a mindenféle tölő felszerelések, gummi kabátok, elegáns kalapok, nyakkendők, téhőrműk stb. nagy választékban és legolcsóbban „Chic” uni divat üzletében, Arad, Andrassy-tér 15.** 5654

— **Gyermek kocsik, gyermek székek csakis Fischer nagyruházában 10 koronától 150 koronáig.**

— **Papírárukból nagy engedményt nyújt vízszeladókknak Kerpel papírnagykereskedése.** 198

— **Üzleti könyvek, u. m. strazzák, tőkönnyvek és modai cikkek Kerpelnél.** 198

— **Fűtőnk papírral!** A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bátkban csomagolva kapható: balanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— **Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.**

— **Divatos stíjegyek Kerpelnél.** 198

— **Ugyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igasságügyminisztérium 9900—1918. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

Népfelkelők bevonulása és felülvizsgálata.

(Január 17-ére hívták be a decemberi pótszemlén bevált népfelkelőket. — Az öreg korosztályokat egyes helyeken újra felülvizsgálják.)

Arad, december 27.

Szerdán kezdődik meg Aradon a pótszemle azoknak az összesen nyolc korosztályhoz tartozó népfelkelőknek, akiket az eddigi szemlén alkalmatlannak találtak. A harmincegy-negyvencet és huszonnégy, husz és tizenkilenc éves népfelkelőkre kötelezettek közül azok, a kiket a december végére kifűzött szemlén bevesznek, már tudják, hogy mikor vonulnak be.

Karácsonyra jelent meg a honvédelmi miniszter hirdetménye, amely közli, hogy az 1873., 1874., 1875., 1876., 1877. évben, azonkívül az 1891., 1895. és 1896. évben született, továbbá a népfelkelésről, vagy a hadiszolgálatokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálathól időközben elbocsátott összes 1873—1897. évi születésű egyének (munkások, kocsisok, hajósok stb.), ha a megtartott népfelkelési bemutató pótszemlén népfelkelési fevvveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1916. évi január 17-én — a mennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkisegéssző, illetőleg es. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ez a rendelkezés a m. kir. osztrák népfelkelés behívása folytán kiterjed mindazon fentemlített években született osztrák állampolgárookra, valamint bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a folyó évben megtartott népfelkelési bemutató pótszemlén, a népfelkelési fevvveres szolgálatra alkalmasnak találtattak.

Mindazok, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a ca. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamban tartoznak tényleges szolgálatra szintén 1916. évi évi január 17-én kötelesek bevonulni.

A fent felsorolt születési évfolyamokba tartozó és a szemlén alkalmasnak osztályozott hivatalos gőz- vagy motorka gépezetek és fűtők, kik ily gépeknél tényleg alkalmazva vannak, bevonulni nem tartoznak.

A bevonulási hirdetmény további rendelkezései a bevonulók ruházatára és utazására, valamint a büntető intézkedésekre vonatkoznak.

A honvédelmi miniszter másik, karácsonykor kiadott rendelete a 43—40 éves népfelkelőknek uira való felülvizsgálását rendelte el, mert a bemutató szemlén több helyen olyan egyéneket is találtak alkalmasoknak, „akik a jelenlegi katonai szolgálathoz fáradalmait előreláthatóan nem képesek elviselni”. Nem az összes 43—50 éves népfelkelőket vizsgálják fölül, hanem csak ott, ahol azt a honvédelmi miniszter kifejezetten szükségesnek tartja. A honvédelmi miniszter erre vonatkozó rendelkezését azé is küldötte már az egyes vármegyéknek. Megjegyzendő, hogy sem Arad vá-

rossza, sem Aradmegyére nem vonatkozták a rendelet. Nálunk nem vizsgálják felül azokat a népfelkelőket.

A rendelet intézkedik arról, hogy aki nem jelenik meg a szemlére, nem vizsgálattatik újra felül. A bizottságokat utasítja a miniszter, hogy a lehetőséghez képest 220 népfelkelőnél többet ne vizsgáljanak meg egy napon, hogy a bizottságoknak ne kelljenen gyors, alapos tájékozódás nélkül munkát végezni. A bizottság kétféle határozatot hozhat: „Népfelkelői fegyveres szolgálatra alkalmas” és „Népfelkelői fegyveres szolgálatra alkalmatlan”. A felülvizsgáló bizottságban csak a polgári elnökök és a honvédség képviselőjének van javaslati joga, a honvédségnek és a polgári orvosnak csak véleményezési joga van. A honvédelmi miniszter az egyes vármegyékhez intézett leiratban külön megjelöli azokat a járásokat, ahol az újraszorgatás is tartandó.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi december 28-án:

O. Barla.

O. Barla.

Beregi Oszkár vendégfellépésével:

Itt először:

Madonna rózsája.

Dráma.

Kezdete este 8 órakor.

Feladós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

APOLLO SZÍNHÁZ.

1915. december 28-án, kedden

A Nordisk Films Comp. új'onsága:

A 645. sz. sorsjegy

Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Főszereplő: Olaf Föns.

Tánczos Mári

Kacagtató vígjáték 3 felvonásban.

Írta és rendezte: Franz Schmelzer.

Főszereplő: Anna Müller Linoka.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

* Az ezen soron alatt közzétettakat nem vállalunk felelősséget.

Sudermann:

Rókaút

Katzensteg.

Prima minőségű

vöröshagyma

étburgonya,

valamint

szeszburgonya

bármely mennyiségben jutányos áron kapható

Stenner János, Arad

Szabadság-tér 10.
és Barca-Rozsnyó 815. sz. alatt.

Braun N. A.

festékraktára

Arad, Boros Beni-tér 7.

Ajánl F.

petroleumot

literenként **48** fillárért.

Cognac,

Likörök,

Szilvorum,

Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkarakta,

Lloyd-palota.

Olcsó pénzért

Jól világítani

csak villanygal lehet.

Mindenmely villany-bevezetést, csillár-át-szerelést a leggyorsabbban vállal

Hammer Vilmos

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon sz. 96.

Rum és likör

essentiák és compositókban

valamint édes nemes paprikákban állandó raktár.

Saját védjegyzett „Rumarom”

50 filléres üvegekben, mely 2 liter finom tearum készítéséhez elegendő, mindenütt kapható. 500

Nagyban kapható:

Szemző Armin

Árulkynökségénél, Arad. Tel. sz. 192.

Eladok

zsirt,

szalonnát,

szappant

(4-5 éveset),

burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint vesegek is. 2500

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5.

670. Megyei telefon 670.

Ha izletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a mézeskalácsos üzletemet,
ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben
 legjutányasabban nagy választékban árusítok. Hadbavonultaknak leg-
 alkalmasabb küldemény. Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel: **Weichelt János, mézeskalácsos.**

6749/1915. t. k. sz.

Hirdetmény.

Csanádapáczsa községnek telekkönyvi betétei az 1886:XXIX., az 1889:XXXVIII. és az 1891:XVI. t.-cikk értelmében elkészítettén és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 8. §-aiban és az 1891:XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889:XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891:XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenséget kimutathatják, a végbéli törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherterheléssel átvitelének az 1886:XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889:XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, a végbéli keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1916. évi július hó 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886:XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak esetében — ideértve az utóbbi §-nak az 1889:XXXVIII. t.-c. 5. és 8. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1916. évi július hó 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtják, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételül nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889:XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólításukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1916. évi július hó 10. napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok

a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A battonyai kir. járásbíróség mint telekkönyvi hatóság 1915. december hó 24.

Heintz Géza a. k.

kir. járásbíró.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Költözködők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanyszerelési vállalkozó
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

FIGYELEM!

A cs. és k. szésvárosi tartalékkórház részére keresetlik
azonnali belépésre egy idősebb, intelligens, gyermektelen

házvezetőnő,

a kórház konyhák üzemének felügyeletére. Ajánlatok fizetési
igények megjelölésével azonnal a kórházparancsnoksághoz in-
tézendők.

5045

Kórházparancsnokság.

URÁNIA

Kedden, szerdán és csütörtökön

A század technikai csodája.

A MOTORKIRÁLY.

Filmregény 5 részben.

A bremeni hajógyár felvétele.

Előadások 3/5, 1/7, 8 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak.

3211

Nyomatott az Aradi Nyomda R. T. rotációs gépén. Kladojtulajdonos: Aradi Nyomda R. T.